

Směrnice vedoucí katedry pedagogiky a psychologie č. 6/2017

Část I.

Obecná ustanovení

Čl. 1

(1) Tuto směrnici vydává vedoucí katedry pedagogiky a psychologie (dále též jen „vedoucí katedry“) na základě čl. 22 opatření děkana č. 7/2017 o studiu v bakalářských a magisterských studijních programech (dále jen „opatření děkana“).

(2) Tato směrnice zejména konkretizuje pravidla obsažená v opatření děkana týkající se státní závěrečné zkoušky (dále jen „SZZ“) nebo její části garantované katedrou pro obor **Sociální pedagogika**.

Část II.

Oborová část SZZ

Čl. 2

Zkouška z předmětu SZZ

- (1) Zkouška z předmětu SZZ se může členit na dílčí součásti; ty jsou však hodnoceny souhrnně známkou za zkoušku z předmětu SZZ.
- (2) Katedra garantuje tyto zkoušky z předmětu SZZ:

Povinné předměty SZZ

- a) KPE/QZB1 Sociální pedagogika
- b) KPE/QZB2 Aplikované vědy

Povinně volitelné předměty SZZ (student volí právě jeden předmět v návaznosti na ukončené specializační předměty).

- a) KPE/QZBS4 Základy speciální pedagogiky
- b) KPE/QZB3 Činnost a řízení bezpečnostních služeb
- c) KPE/QZB5 Výchova a vzdělávací praxe.

Čl. 3

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QZB1 Sociální pedagogika

- (1) Do SZZ ústí tyto povinné předměty:

a) KPE/SÚSAK	Úvod do studia
b) KPE/SÚPAK	Úvod do pedagogiky
c) KPE/SSPAK	Sociální pedagogika
d) KPE/SPEAK	Profesní etika
e) KPE/SMVAK	Metodologie výzkumu sociálních jevů
f) KPE/SOMAK	Úvodní odborná praxe (vazba na Metodologii výzkumu sociálních jevů)
g) KPE/STVAK	Teorie a metodika výchovy
h) KPE/SZSAK	Základy speciální pedagogiky
i) KPE/SAGAK	Andragogika
j) KPE/SOAAK	Odborná praxe (vazba na andragogiku)
k) KPE/SPRAK	Poradenství
l) KPE/SPAAK	Sociální patologie
m) KPE/SSAK I	Seminář k bakalářské práci I
n) KPE/SCHAK	Prevence rizikového chování
o) KPE/SRZAK	Rizika závislosti
p) KPE/SRSAK	Sociální práce s rizikovými skupinami
q) KPE/QZB1	Sociální pedagogika
r) KPE/SRAK1	Seminář reflexivní praxe I

(2) Zkouška má ústní formu. Čas určený na přípravu je přibližně 20 minut. O výsledku zkoušky rozhoduje komise na základě posouzení úrovně znalostí dané problematiky, výkon je hodnocený jednou známkou. Výkon hodnotí komise podle úrovně prokázaných znalostí, schopnosti posuzovat problematiku v kontextu oboru a prakticky aplikovat.

(3) Tematické okruhy zkoušky jsou:

1. Pedagogika jako věda, její pojetí a předmět, cíle pedagogiky, struktura pedagogických disciplín, souvislosti pedagogiky s dalšími obory.
2. První ucelená soustava názorů na výchovu a vzdělávání v díle J. A. Komenského (jeho pojetí výchovy jako cesty k všenápravě světa, sociální aspekty jeho filozofie výchovy).
3. Výchova jako základní kategorie pedagogiky, tradiční a reformní pojetí výchovy, existenciální, psychoanalytické, postmoderní a enviromentalistické podněty pro formování novodobého pojetí výchovy. Výchova a krize současného světa.
4. Exogenní a endogenní pojetí člověka a jim odpovídající pojetí výchovy, výchova a socializace, vnitřní a vnější determinace výchovy - meze a možnosti výchovného působení.
5. Filozofie, etika a morálka (základní morální kategorie klasické etiky: dobro, svědomí, mravnost, ctnost, štěstí).
6. Teoretická, praktická a profesní etika, etika individuální a sociální (hledání etické dimenze ke globálnímu propojení a porozumění světu).
7. Základní pojetí kvantitativního výzkumu sociálních jevů v oblasti pedagogických věd, příklad postupu kvantitativního výzkumu.
8. Základní pojetí kvalitativního výzkumu sociálních jevů v oblasti pedagogických věd, hlavní složky a typy kvalitativního výzkumu.
9. Sociální pedagogika jako vědní disciplína, její vztah k příbuzným oborům (sociologie, pedagogika, sociální práce, sociální psychologie, speciální pedagogika). Vymezení úkolů sociální pedagogiky v minulosti a v současnosti, aktuální oblasti jejího zájmu v Německu, Polsku, na Slovensku, v ČR (obsahy sociální pedagogiky).

10. Historické a filozofické aspekty sociálně orientovaného vnímání výchovy a jeho odraz v díle významných filozofů antiky, středověku a raného novověku, filozofická inspirace sociálně pedagogického hnutí (např. Platón, Aristoteles, Augustinus, Tomáš Akvinský, Erasmus Rotterdamský, Komenský, Rousseau).
11. Utváření sociálně pedagogické teorie a praxe v 19. a 20. století, sociální pedagogika v díle významných myslitelů – inspirátorů oboru i v sociálně charitativní praxi (např. Pestalozzi, D. Bosco, E. T. Seton, Fr. Bakule, E. Štorch, G. A. Lindner, T. G. Masaryk, P. Natorp).
12. Vztah socializace a výchovy, socializace a prostředí, průběh socializace, obsahy socializace v malé sociální skupině. Lokální prostředí, vrstevnické skupiny a výchova.
13. Rodina jako primární socializační prostředí, vymezení, funkce rodiny, charakteristiky rodiny v současné době.
14. Náhradní rodinná péče, její formy, vymezení jednotlivých typů NRP, legislativní zázemí, aktuální problémy.
15. Mládež jako specifická skupina, hodnotová orientace mládeže v zrcadle současných výzkumů. Problematika mládežnických subkultur, životní způsob mladé generace, možnosti trávení volného času
16. Sociální patologie, deviace - definice, vymezení, přehled sociálně patologických jevů a problematika jejich zastoupení ve společnosti. Teorie sociálních deviací, norma - řád - deviace, funkce deviací ve společnosti.
17. Vybrané biologické, psychologické a sociologické pohledy na příčiny deviací a na možnosti prevence.
18. Agresivita mezi dětmi - biologické, sociální a kulturní kořeny pro nárůst agresivity v lidském společenství.
19. Podoby šikany ve škole, agresor a oběť, typologie aktérů šikany, etapy rozvoje šikany. Prevence a řešení šikany ve školním prostředí, příklad postupů, zásady prevence a vyšetřování šikany, vliv školního prostředí na vznik šikany.
20. Delikvence a kriminalita mládeže jako závažný sociálně patologický jev. Delikvence mládeže – etiologie, klasifikace, náprava, programy prevence, alternativní tresty.
21. Drogové závislosti. Symptomy závislosti, prevence, represe, léčba a terapie - příklady hlavních postupů a zásad. Příčiny a vývoj drogových experimentů, osobnost toxikomana. Příklady jednotlivých druhů drog a jejich zneužívání v ČR.
22. Problematika gamblerství, příčiny, ohrožené skupiny, etapy závislosti, prevence a možnosti nápravy.
23. Sekty a kulty, alternativní religiozita, patologické mechanismy sekt, znaky sektářství. Náboženský extremismus u nás i ve světě, příklady jednotlivých sekt působících v ČR.
24. Extremismus a jeho šíření mezi mládeží - jeho historické a sociální kořeny. Vymezení, podoby politického extremismu mezi mládeží, příklady jednotlivých hnutí a skupin – pravicová a levicová extremistická scéna v ČR.
25. Multikulturní výchova a její význam, základní pojmy a problémy multikulturní výchovy, pojem rasismus a xenofobie a jejich kořeny, výchova k toleranci a proti rasismu, příklady projektů, aktivit.
26. Národnostní menšiny u nás a jejich situace z hlediska historie a současnosti. Migrace obyvatelstva v historii a současnosti, situace u nás, azylová politika ČR a situace migrujících cizinců přicházejících na naše území a problémy z ní vycházející.
27. Romové, historie a současnost, soužití s majoritní společností, řešení tzv. romské otázky v kontextu sociálně pedagogické práce.
28. Prevence. Stupně prevence, zásady efektivního provádění prevence, primární prevence ve školách, role učitele - metodika prevence, poradenského psychologa, příklad preventivního programu či projektů a aktivit ve školním prostředí.

29. Stručná charakteristika vybraných metod sociální práce - např. poradenství, práce s rodinou, krizová intervence, terénní práce, streetwork, mediace a probace, práce s menšinami.
30. Volnočasové aktivity a prevence rizikového chování, funkce volného času, role rodiny a školy v utváření vztahu k volnému času, volnočasové instituce v ČR, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež ze sociálně problematického prostředí a jejich poslání.

(4) Student si vylosuje jeden okruh.

(5) Čas trvání zkoušky je maximálně 20 minut. Student předloží seznam prostudované literatury. Komise může pokládat doplňující otázky k tématu, k doporučené a prostudované literatuře. Výsledky zkoušky jsou vyhlášeny bezprostředně po ukončení SZZ.

Čl. 4

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QZB2 Aplikované vědy

(1) Do SZZ ústí tyto povinné předměty:

a) KPE/SÚLAK	Úvod do psychologie
b) KPE/SÚRAK	Úvod do studia práva
c) KPE/SZMAK	Základy managementu
d) KPE/SKAK1	Sociální komunikace I
e) KPE/SSOAK	Úvod do sociologie
f) KPE/SPOAK	Psychologie osobnosti
g) KPE/SKAK2	Sociální komunikace II
h) KPE/SRMAK	Sociologie rodiny a mládeže
i) KPE/SSLAK	Sociální psychologie
j) KPE/SPŘAK	Psychologie řízení
k) KPE/SZRAK	Základy sociální práce
l) KPE/SPPAK	Psychopatologie
m) KPE/SPLAK	Psychohygienu v práci s lidmi
n) KPE/SKPAK	Vybrané kapitoly z práva
o) KPE/SMAAK	Základy krizového managementu
p) KPE/SPSAK	Kapitoly z pozitivní psychologie
q) KPE/SSAK2	Seminář k bakalářské práci II
r) KPE/QZB2	Aplikované sociální vědy

(2) Zkouška má ústní formu. Čas určený na přípravu je přibližně 20 minut. O výsledku zkoušky rozhoduje komise na základě posouzení úrovně znalostí dané problematiky, výkon je hodnocený jednou známkou. Výkon hodnotí komise podle úrovně prokázaných znalostí, schopnosti posuzovat problematiku v kontextu oboru a prakticky aplikovat.

(3) Tematické okruhy zkoušky jsou:

1. Právní vztah, pojem, předpoklady vzniku, druhy, subjekty právních vztahů, objekt a obsah právních vztahů
2. Právní úkony, pojem, náležitosti, neplatnost právních úkonů, odporovatelnost
3. Právní odpovědnost, pojem, funkce, předpoklady vzniku

4. Specifika odpovědnosti za škody, odpovědnosti za vady, odpovědnosti z prodlení, odpovědnosti z bezdůvodného obohacení
5. Věcná práva v českém právním řádu
6. Závazkové právní vztahy - pojem, typy, druhy
7. Vznik závazku, zajištění, změna, zánik
8. Definice, pojetí a historický vývoj managementu, směry (proudy) managementu, představitelé vědeckého managementu. Nové proudy managementu (definice a vědecké pojetí managementu, předchůdci VM, zahraniční a čeští představitelé vědeckého managementu; charakteristika, pojetí a představitelé administrativního, byrokratického a sociálně-behaviorálního směru managementu; srovnání s vědeckým pojetím).
9. Manažerské funkce: plánování a organizování (mise, vize, význam a druhy plánů, nedostatky v plánování; organizační struktura, tvorba pracovních míst, organizační jednotka, význam personalistiky, plánování lidských zdrojů, výběr a přijímání pracovníků, dělba práce a delegování pravomocí, typy organizačních struktur)
10. Manažerské funkce: rozhodování a kontrola (proces; význam a podstata rozhodování, etapy rozhodovacího procesu, rozhodovací problémy a jejich determinanty, postoje k riziku, typy rozhodování, metody na podporu rozhodování, chyby při rozhodování; funkce kontroly, subjekt a objekt kontroly, standardy kontroly, fáze kontrolního procesu, druhy kontrol, kontrolní procesy, fáze vnitřního kontrolního procesu).
11. Podnikatelské prostředí a jeho analýza (charakteristika PP, faktory mikro a makrookolí, signifikantní faktory: podnik, zákazník, konkurence, dodavatelé, distribuce; charakteristika zdravého podnikatelského prostředí; rysy podnikatelského prostředí v ČR; SWOT analýza, další metody – PEST analýza, benchmarking...)
12. Vůdčovství, manažerské styly, motivace (vedoucí vs. vůdce – charakteristika, rozdíly; manažerská pyramida, manažerské dovednosti – získané a vrozené předpoklady; styly řízení – charakteristika, rozdíly; manažerská mřížka; metody komunikace – briefing, brainstorming...); řízení času manažera; motivace-motiv-incentiva-stimulace; teorie motivace).
13. Hodnocení a odměňování pracovníků (rozmisťování pracovníků, staffing, pracovní místo a popis pracovního místa, analýza pracovních míst, katalog prací ve veřejných službách a správě; Zákoník práce – odměňování, mzda, plat, odměna z dohod, tarifní a nadtarifní složky; péče o zaměstnance, FKSP, BOZP, vzdělávání pracovníků – zvyšování kvalifikace, rekvalifikace, coaching, mentoring).
14. Komunikace a podniková kultura (základní prvky komunikace, způsoby komunikace, komunikace v organizacích – vně a vnitropodniková komunikace, optimální komunikační vzorce, komunikační bariéry, efektivní komunikace; podniková kultura – definice pojmu a její znaky, složky podnikové kultury, zdravá podniková kultura).
15. Společnost - kultura. Vysvětlete pojmy a jejich vzájemný vztah. Popište analytické roviny kultury a to, jakou roli hraje v životě společnosti i jedince.
16. Socializace a její význam pro reprodukci společnosti; sociální kontrola, konformita, deviance a zločin. Vysvětlete pojmy a jejich vztah. Jak tyto pojmové kategorie pomáhají porozumět společnosti a její soudržnosti? Doložte příklady.
17. Skupinová struktura společnosti. Kategorie společenských skupin, členská a referenční skupina. Sociální stratifikace a problém rovnosti, otázka proletarizace. Sociální mobilita, sociální status a globalizace. Jaký je vztah mezi sociální strukturou společnosti a její soudržností? Jak souvisí sociální struktura s procesem socializace a seberealizačními aspiracemi jedince?

18. Norma a deviace. Typy sociálních norem. Deviantní chování a teorie vysvětlující jeho vznik. Na příkladech ukažte proměnlivý vztah mezi normou a deviací. Jak se může společnost bránit vzniku různých forem deviantního chování?
19. Moc a autorita ve společnosti. Politická moc- ekonomická moc. Výkon politické moci, politické vztahy, problém demokracie. Principy fungování demokratického státu a srovnání s jinými druhy společenského uspořádání. Jakou roli v této souvislosti přepisujete rodinné výchově a jakou roli má škola?
20. Společnost - rodina – jedinec. Rodina jako sociální instituce, zakotvení rodiny ve společenské makrostruktuře. Rodina jako sociální skupina, vztahy a procesy v rodině, rodinné hodnoty. Rodina a manželství v historické perspektivě, současná česká rodina. Na příkladech ukažte probíhající změny a jejich podstatu.
21. Rodina jako činitel socializace. Podstata a význam socializace v rodině. Rodina a ostatní socializační činitelé: vrstevnické skupiny, škola, masmédiá aj. Idea funkční rodiny, její význam pro jedince. Poruchy socializace a jejich příčiny. Rodiny klinické: rodina se zneužívanou a týranou ženou či dětmi, rodina závislého na alkoholu, příp. jiných drogách, rodina s nemocným či zdravotně postiženým členem. Rodiny etnicky odlišné: rodiny imigrantů, romská rodina.
22. Člověk jako bytost bio-psycho-sociální. Biologická a sociokulturní determinace lidské psychiky (organizmus, dědičnost, genotyp, fenotyp, CNS jako organický základ psychických funkcí, evolučně preformované chování atd. x prostředí, sociální prostředí a sociální souvislosti, socializace a její činitelé, učení a sociální učení. Na konkrétních příkladech doložte vliv některých vybraných faktorů.
23. Osobnost jako individuální utváření psychiky. Struktura osobnosti: temperament a jeho teorie; typologie osobnosti, rysy osobnosti, Big five; vlohy, schopnosti, inteligence, tvořivost; charakter a Jáství, emoční inteligence a její složky; potřeby a motivační struktura. Poruchy osobnosti. Objasněte vztah mezi jednotlivými oblastmi osobnosti. Které oblasti lze nejlépe utvářet a rozvíjet?
24. Vývoj osobnosti, podmínky a mechanismy vývoje. Vnitřní, vnější prostředí; zrání a učení. Vývojová období: prenatální, kojenecké, batolecí období; předškolní věk; školní věk; adolescence; dospělost; stáří. V jednotlivých etapách určete mezníky a charakterizujte klíčové oblasti vývoje. Porovnejte některé teorie vysvětlující vývoj (např. teorii Freuda, Eriksona, Kohlberga). Jak můžeme ovlivňovat a řídit vlastní vývoj?
25. Sociální skupina. Klasifikace, struktura a dynamika, význam. Malé sociální skupiny, normy, role, členství, vůdcovství. Charakterizujte některé tyto konkrétní skupiny (rodina, třída) a vysvětlete jejich význam pro socializaci. Vliv skupiny na náš výkon a chování (např. sociální facilitace, sociální lenivost, konformita, poslušnost, efekt přihlížejícího, skupinové rozhodování, vliv menšiny na většinu atd.). Popište některé klasické výzkumy k těmto tématům.
26. Sociální poznávání. Procesy zpracování sociálních informací a jejich zvláštnosti. Atribuce, implicitní teorie osobnosti, efekt primarity, stereotypy, předsudky, zkreslení a chyby. Postoje a jejich funkce, utváření a změna postoje. Vysvětlete pojmy a uveďte příklady. Jak můžeme předcházet vzniku meziskupinových stereotypů a předsudků nebo je odstraňovat či zmírňovat?
27. Sociální interakce. Základní formy vzájemného působení: kooperace a kompetice (soutěžení, soupeření, konflikt), utváření kooperativních vztahů; prosociální chování a jeho zdroje, altruismus; sociální opora, její druhy a význam. Sociální komunikace, druhy, typy; komunikační kompetence, základní dovednosti. Interkulturní komunikace a etnocentrismus; problematika sociokulturní odlišnosti. Jak lze zvyšovat vlastní komunikační kompetenci?

28. Současná rodina, význam pro jedince a její základní funkce. Typologie rodiny, rodinný systém, rodinná a sourozenecká konstelace, vývoj rodiny. Základní charakteristiky rodiny ovlivňující vývoj jedince. Význam rané citové vazby a vazby v blízkých vztazích. Zdravé rodinné fungování a rodinná resilience. Jaké jsou aktuální trendy ve vztahu k rodině? Uveďte příklady a vlastní hodnocení.
29. Problémy současné rodiny. Problémová, dysfunkční a afunkční rodina. Patologie rodiny. Domácí násilí a jeho typy, syndrom CAN: vznik, příčiny a důsledky. Závislosti a jejich dopad na rodinu. Rodina se sociokulturním handicapem (uprchlíci, imigranti, minority, Rómové.). Charakterizujte oblasti a doložte příklady. Jaké jsou obvykle postoje společnosti k těmto problémům?
30. Náročné životní situace a jejich zvládnutí. Stres, frustrace, konflikt, krize, trauma, deprivace (a její typy); pojmy podrobněji charakterizujte a na příkladech ukažte jejich možné důsledky. Strategie chování v náročných životních situacích, způsoby jejich zvládnutí. Duševní zdraví a možnosti psychohygieny. Syndrom vyhoření. Jakým způsobem lze předcházet vzniku syndromu vyhoření a jak postupy sám/sama používáte?

(4) Student si vylosuje jeden okruh.

(5) Čas trvání zkoušky je maximálně 20 minut. Student předloží seznam prostudované literatury. Komise může pokládat doplňující otázky k tématu, k doporučené a prostudované literatuře. Výsledky zkoušky jsou vyhlášeny bezprostředně po ukončení SZZ.

Čl. 5

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QZBS4 Základy speciální pedagogiky

(1) Do zkoušky ústí tyto povinně volitelné předměty:

- KPE/SVBK1 Psychologie deprivace
- KPE/SVBK2 Diagnostika sociálního prostředí
- KPE/SVBK3 Specifické poruchy učení a chování
- KPE/SVBK4 Poruchy chování
- KPE/SVBK5 Specifické potřeby osob se sluchovým postižením
- KPE/SVBK6 Specifické potřeby osob s mentálním postižením
- KPE/SVBK7 Specifické potřeby osob s tělesným postižením
- KPE/SVBK8 Specifické potřeby osob se zrakovým postižením
- KPE/SVBK9 Gerontopedagogika
- KPE/SVBK0 Sociálně- právní aspekty přístupu
- KPE/SBK11 Poradenství pro osoby se zdravotním znevýhodněním
- KPE/SBK 12 Reflexivní praxe II (3 LS)

(2) Zkouška má ústní formu. Čas určený na přípravu je přibližně 15 minut. O výsledku zkoušky rozhoduje komise na základě posouzení úrovně znalostí dané problematiky, výkon je hodnocený jednou známkou. Výkon hodnotí komise podle úrovně prokázaných znalostí, schopnosti posuzovat problematiku v kontextu oboru a prakticky aplikovat.

(3) Tematické okruhy zkoušky jsou:

1. Vymezení speciální pedagogiky jako vědního a studijního oboru, její postavení v systému věd.
2. Historický posun ve vnímání znevýhodněných jedinců a minorit: vývoj od defektu, vady ke dnešním konceptům specifických potřeb.
3. Státní politika podpory osob se zdravotním postižením. Významné právní normy a současná legislativa upravující postavení znevýhodněných osob v naší společnosti.
4. Problematika zaměstnávání znevýhodněných osob, jejich současné postavení na trhu práce v ČR.
5. Poradenství jako součást systému ucelené rehabilitace, východiska a cíle poradenské činnosti. Metody v poradenské práci, osobnost poradce. Poradenská zařízení a instituce.
6. Marginalizace v sociálních skupinách (potenciální zdroje na straně jedince a ve skupinové struktuře). Prevence a podpora marginalizovaných jedinců a skupin.
7. Týrané dítě – syndrom CAN – rizika pro vývoj chování, problematika prevence, intervence a podpory v edukačním kontextu.
8. Rodinný kontext postižení: postižený jedinec jako člen rodiny, rodičovství a sourozenectví ve vztahu k postiženému dítěti.
9. Pervazivní vývojové poruchy – typy syndromů, vznik a vývoj, možnosti působení pedagoga.
10. Mentální retardace – kategorie mentálních retardací, vznik a vývoj, možnosti vzdělatelnosti, institucionální péče.
11. Sluchové postižení (typy, stupně, projevy, příčiny) a charakteristika speciálně pedagogických přístupů k osobám s postižením sluchu.
12. Zrakové postižení (typy, stupně, příčiny, projevy). Vývoj zrakově postiženého dítěte. Uveďte a charakterizujte speciálně pedagogický přístup k těmto osobám.
13. Narušení komunikační schopnosti. Druhy narušené komunikační schopnosti (příčiny, projevy, výskyt). Charakteristika speciálně pedagogických přístupů k osobám s jednotlivými typy narušené komunikační schopnosti.
14. Tělesné postižení a zdravotní znevýhodnění. Faktory ovlivňující úspěšnost osoby se zdravotním postižením. Využitelné vzdělávací, rehabilitační a kompenzační pomůcky. Začleňování do společnosti. Charakterizujte speciálně pedagogický přístup k těmto osobám.
15. Specifické poruchy učení (druhy poruch, etiologie, projevy). Systém péče a podpora osob se SPU.
16. Etopedie a její vývoj v systému speciální pedagogiky, odlišnosti etopedie od ostatních speciálně pedagogických disciplín.
17. Gerontopedagogika, východiska, socioedukativní intervence ve stáří, ohrožení a znevýhodnění seniorů, aktivizace seniorů.
18. Institut ústavní a ochranné výchovy - charakter ústavní a rodinné péče – odlišnosti, aplikace, zákonná opora a právní odpovědnost za výchovu dětí v náhradní rodinné péči, institucionální náhradní rodinná péče.
19. Poruchy chování spojené s problémy v pozornosti – ADD, ADHD.
20. Probace a mediace u mladistvých a mladých dospělých.

(4) Student si vylosuje jeden okruh.

(5) Čas trvání zkoušky je maximálně 15 minut. Student předloží seznam prostudované literatury. Komise může pokládat doplňující otázky k tématu, k doporučené a

prostudované literatuře. Výsledky zkoušky jsou vyhlášeny bezprostředně po ukončení SZZ.

Čl. 6

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QZB3 Činnost a řízení bezpečnostních služeb

(1) Do zkoušky ústí tyto povinně volitelné předměty.

KPE/SVAK1 Trestní právo hmotné
KPE/ SVAK2 Kriminalistika
KPE/ SVAK3 Řízení a manažerské dovednosti
KPE/ SVAK4 Trestní právo procesní
KPE/ SVAK5 Kriminologie
KPE/ SVAK6 Forenzní psychologie
KPE/ SVAK7 Občanské právo
KPE/ SVAK8 Vybrané zákonné úpravy
KPE/ SVAK9 Kriminalita mládeže a její prevence
KPE/ SVAK0 Reflexivní praxe II

(2) Zkouška má ústní formu. Čas určený na přípravu je přibližně 15 minut. O výsledku zkoušky rozhoduje komise na základě posouzení úrovně znalostí dané problematiky, výkon je hodnocený jednou známkou. Výkon hodnotí komise podle úrovně prokázaných znalostí, schopnosti posuzovat problematiku v kontextu oboru a prakticky aplikovat.

(3) Tematické okruhy zkoušky jsou:

1.
 - a) Pojem, prameny a zásady trestního práva hmotného
 - b) Předmět, metoda a systém kriminalistiky
 - c) Pojem kriminologie
2.
 - a) Systematika trestního práva hmotného, struktura norem trestního práva hmotného, výklad trestních zákonů a analogie v trestním právu hmotném
 - b) Postavení kriminalistiky v systému věd a vztah k jiným vědám
 - c) Předmět a úkoly kriminologie
3.
 - a) Základy trestní odpovědnosti, pojem, druhy trestného činu
 - b) Způsob páchaní trestného činu
 - c) Kriminologie a ostatní kriminální vědy
4.
 - a) Skutková podstata trestného činu - pojem, třídění skutkových podstat trestného činu
 - b) Kriminalistická stopa, obecné zákonitosti vzniku stop, zkoumání stop
 - c) Pojem pachatele trestného činu
5.
 - a) Objekt a objektivní stránka trestného činu
 - b) Kriminalistická identifikace, pojem, cíl a její využití
 - c) Pojem, předmět viktimologie
6.
 - a) Subjekt a subjektivní stránka trestného činu
 - b) Kriminalistické metody identifikačního zkoumání osob, portrét osoby
 - c) Typologie pachatelů trestného činu

7.
 - a) Okolnosti vylučující protiprávnost
 - b) Kriminalistická antropologie
 - c) Zařazení viktimologie v systému věd
8.
 - a) Vývojová stadia trestného činu
 - b) Kriminalistická daktyloskopická zkoumání, zjišťování, zajišťování, zkoumání a využití stop
 - c) Viktimnost, viktimizace, újma způsobená oběti
9.
 - a) Trestná součinnost a účastenství, mnohost trestné činnosti
 - b) Kriminalistická biologická zkoumání, stopy a jejich zkoumání
 - c) Pojem reviktimizace, vulnerabilita oběti
10.
 - a) Zánik trestnosti, tresty a ochranná opatření
 - b) Kriminalistická zkoumání ručního písma, zkoumání listin a dokumentů
 - c) Typologie obětí
11.
 - a) Pojem, prameny trestního práva procesního, účel trestního řízení a trestního práva procesního, analogie v trestním právu procesním
 - b) Kriminalistická odorologická zkoumání, jejich využití v policejní činnosti
 - c) Význam viktimologie pro trestní právo hmotné a trestní právo procesní
12.
 - a) Působnost trestního řádu, pojem, význam a systém zásad trestního řízení
 - b) Kriminalistická trasologická zkoumání, zajištění, zkoumání a využití stop
 - c) Kriminalita mladistvých pachatelů
13.
 - a) Subjekty a strany trestního řízení, policejní orgány
 - b) Kriminalistické metody identifikačního zkoumání věcí (balistická a mechanoskopická zkoumání)
 - c) Delikvence nezletilých, její zvláštnosti
14.
 - a) Procesní postavení osoby, proti níž se vede trestní řízení, osoba poškozeného, zúčastněná osoba
 - b) Kriminalistická dokumentace, formy a základní zásady
 - c) Sociální prevence kriminality
15.
 - a) Procesní úkony - úkony trestního řízení, druhy procesních úkonů
 - b) Kriminalistické verze, jejich tvorba a prověřování
 - c) Situační prevence kriminality
16.
 - a) Zajištění osob a věcí
 - b) Ohledání místa činu a jeho dokumentace
 - c) Viktimologická prevence
17.
 - a) Dokazování, důkazní prostředky
 - b) Výslech, fáze výslechu a jeho dokumentace
 - c) Prevence primární, sekundární, terciární
18.
 - a) Stadia trestního řízení, přípravné řízení
 - b) Rekognice, druhy a způsoby provedení
 - c) Zvláštnosti násilné kriminality
19.
 - a) Dozor státního zástupce, obžaloba
 - b) Prověrka výpovědi na místě, konfrontace, kriminalistický experiment a rekonstrukce
 - c) Zvláštnosti sexuální kriminality

20. a) Řízení před soudem, předběžné projedná obžaloby, hlavní líčení, vykonávací řízení
b) Znalecká a odborná činnost
c) Návykové látky a kriminalita

(4) Student si vylosuje jeden okruh.

(5) Čas trvání zkoušky je maximálně 15 minut. Student předloží seznam prostudované literatury. Komise může pokládat doplňující otázky k tématu, k doporučené a prostudované literatuře. Výsledky zkoušky jsou vyhlášeny bezprostředně po ukončení SZZ.

Čl. 7

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QZB5 Výchova a vzdělávací praxe

(1) Do zkoušky ústí tyto povinně volitelné předměty.

KPE/SVCK1 Výchova ke zdravému životnímu stylu
KPE/SVCK2 Vybrané otázky vzdělávání mládeže a dospělých
KPE/SVCK3 Základy pedagogiky volného času
KPE/SVCK4 Pedagogicko-psychologická diagnostika
KPE/SVCK5 Didaktika vzdělávání mládeže a dospělých
KPE/SVCK6 Aplikovaná pedagogika volného času
KPE/SVCK7 Práce s jedinci s rizikovým chováním
KPE/SVCK8 Pedagogicko-psychologická diagnostika II
KPE/SVCK9 Legislativní otázky vzdělávání
KPE/SVCK0 Zážitková pedagogika
KPE/SVCK11 Reflexivní praxe II

(2) Zkouška má ústní formu. Čas určený na přípravu je přibližně 15 minut. O výsledku zkoušky rozhoduje komise na základě posouzení úrovně znalostí dané problematiky, výkon je hodnocený jednou známkou. Výkon hodnotí komise podle úrovně prokázaných znalostí, schopnosti posuzovat problematiku v kontextu oboru a prakticky aplikovat.

(3) Tematické okruhy zkoušky jsou:

1. Lektor jako vzdělavatel dospělých.

Lektor a jeho dovednosti a kompetence. Jaké jsou role lektora při vzdělávání dospělých? Uveďte základní zákonitosti lektorské přípravy. Další vzdělavatelé dospělých.

2. Specifika vzdělávání dospělých.

Jaká jsou specifika vzdělávání dospělých? Diferencované a kritické přijímání poznatků. Dobrovolnost ve vzdělávání dospělých. Pozornost, myšlení a paměť vzdělávajících se dospělých.

3. Motivace dospělých ve vzdělávání.

Motivace a učení dospělých. Rozdíly ve vnitřní a vnější motivaci dospělých.

Motivační faktory dospělých. Jakým způsobem lze motivovat dospělé k dalšímu vzdělávání? V čem spatřujete rozdíly při motivování dětí a dospělých ke vzdělávání?

4. **Vzdělávání dospělých.**

Historie vzdělávání dospělých. Vysvětlete pojmy profesní, občanské a zájmové vzdělávání dospělých. Andragogika a její vztah k ostatním pedagogickým disciplínám.

5. **Vyučovací metody při vzdělávání dospělých.**

Klasifikace vyučovacích metod používaných při vzdělávání dospělých. Uveďte příklady metod monologických, dialogických, projektových a problémových, metod skupinové práce a inscenačních.

6. **Didaktická technika a pomůcky.**

Didaktická technika a vybavení při lektorské práci. Uveďte příklady efektivního využití didaktických pomůcek při výuce a prezentaci.

7. **Vzdělávání dospělých.**

Podmínky efektivního vzdělávání dospělých. Uveďte možné výhody a překážky při vzdělávání dospělých. Vysvětlete pojmy normativita, receptivita a reflektivita.

8. **Fáze didaktického procesu při vzdělávání dospělých.**

Vysvětlete jednotlivé fáze didaktického procesu vzdělávání mládeže a dospělých: fáze motivační, expoziční, fixační, aplikační, diagnostická.

9. **Projekt vzdělávací akce pro dospělé.**

Projektování vzdělávací akce pro dospělé. Vyjmenujte jednotlivé fáze přípravy vzdělávací akce pro dospělé. Uveďte konkrétní příklady vzdělávacích akcí pro dospělé.

10. **Celoživotní vzdělávání.**

Co je celoživotní vzdělávání? Vysvětlete význam celoživotního vzdělávání a jeho roli v současné společnosti. Formální, neformální a informální výchova a vzdělávání.

11. **Volný čas, různé pohledy na volný čas.**

Definujte volný čas a volný čas dětí a mládeže. Jakým způsobem lze výchovně zhodnocovat volný čas dětí a mládeže? Vysvětlete ekonomický, sociologický, sociálněpsychologický, pedagogický, psychologický a zdravotně hygienický pohled na volný čas.

12. **Historický vývoj volného času a výchovy a vzdělávání ve volném čase.**

Popište historický vývoj způsobu trávení volného času a vznik a rozvoj zařízení pro volný čas v České republice. Jakým způsobem se měnilo pojetí výchovy ve volném čase v průběhu historického vývoje?

13. **Cíle, funkce a obsah výchovy ve volném čase, požadavky na výchovu ve volném čase.**

Které základní funkce plní výchova ve volném čase a co je jejich podstatou? Jak lze vymezit obsah výchovy ve volném čase? Jaké hlavní cíle si klade oblast výchovy ve volném čase, mimo vyučování? Jaké jsou principy a zásady pro realizaci výchovy ve volném čase?

14. **Zájmové činnosti ve volném čase.**

Definujte pojmy: zájem, zájmová činnost. Vymezte podrobně obsahové zaměření jednotlivých druhů zájmových činností. Zdůvodněte z hlediska vývojové psychologie odlišnost pojetí zájmové činnosti u žáků mladšího, středního a staršího školního věku.

15. **Metody a organizační formy výchovy a vzdělávání ve volném čase.**

Jaké metody a formy práce převažují při výchově a vzdělávání ve volném čase? Jaké jsou možnosti hodnocení – evaluace a autoevaluace ve volném čase? Jakým způsobem lze motivovat účastníky volnočasových aktivit?

16. **Institucionální podmínky výchovy a vzdělávání ve volném čase.**

Charakterizujte jednotlivé typy školských i ostatních zařízení, jejich poslání a

specifika. Charakterizujte nestátní neziskové organizace a jejich působení v oblasti volného času. Vysvětlete princip „nízkoprahovosti“.

17. Sdružování dětí a mládeže.

Charakterizujte základní vývojové tendence ve sdružování dětí a mládeže v mezinárodním měřítku a v České republice. Jaké jsou hlavní způsoby sdružování dnešních dětí a mladých lidí v České republice? V čem spočívá význam a možnosti působení samosprávných struktur dětí a mládeže ve škole nebo v obci?

18. Výchova zážitkem.

Vysvětlete pojem výchova zážitkem. Charakterizujte zážitkovou pedagogiku. Popište možnosti využití výchovy zážitkem v oblasti volného času. Jaké jsou cíle zážitkových kurzů? Popište typy aktivit používaných na zážitkových kurzech. Vysvětlete způsoby využití zpětné vazby v zážitkových kurzech.

19. Pedagog volného času.

Jaké by měly být osobnostní charakteristiky a kompetence pedagoga volného času? Jaké legislativní požadavky jsou předpokladem pro výkon práce pedagoga volného času? Jaká jsou specifika komunikace a interakce ve výchově a vzdělávání ve volném čase?

20. Zdravý životní styl ve výchově a vzdělávání.

Na základě moderního pohledu na formování životního stylu (založeného na odborných, vědeckých poznatcích a zkušenostech při respektování osobnostních zvláštností) vysvětlete význam dostatku pohybu, zdravé výživy a korekce tělesné hmotnosti. Jakým způsobem lze rozvíjet schopnost odolávat stresu a relaxační dovednosti? Jakým způsobem využijete tyto poznatky při ovlivňování vlastního zdravotního stavu a při utváření pozitivního přístupu k otázkám zdraví klientů?

(4) Student si vylosuje jeden okruh.

(5) Čas trvání zkoušky je maximálně 15 minut. Student předloží seznam prostudované literatury. Komise může pokládat doplňující otázky k tématu, k doporučené a prostudované literatuře. Výsledky zkoušky jsou vyhlášeny bezprostředně po ukončení SZZ.

Část III.

Kvalifikační práce

Čl. 8

Obsahové a formální požadavky

- (1) Minimální a maximální rozsah bakalářské práce (vlastní text práce bez obsahu, seznamu literatury, příloh) je stanoven v zadání práce.
- (2) Formální požadavky na úpravu práce stanovuje čl. 20 odst. 9 opatření děkana.
- (3) Požadavky na úpravu citací a způsob uvedení bibliografických údajů stanovuje norma ČSN ISO 690, resp. APA.

(4) Kritéria hodnocení bakalářské práce jsou uvedena v příloze 1 této směrnice.

Čl. 9

Obhajoba bakalářské práce

- (1) Obhajoba bakalářské práce trvá přibližně 20 minut. Průběh obhajoby:
 - a. Student komisi stručně (např. za pomoci prezentačních programů) představí cíl práce, strukturu práce, výsledky a přínos práce).
 - b. Komise se seznámí s posudky práce.
 - c. Student reaguje na případné připomínky a otázky uvedené v posudku.
 - d. Následuje diskuse k práci, členové SZZ komise mohou studentovi položit doplňující dotazy.
- (2) Hodnocení práce zahrnuje hodnocení obsažené v posudcích i hodnocení obhajoby před komisí SZZ. Výkon je hodnocen jednou známkou

Část IV.

Závěrečná ustanovení

Čl. 10

Závaznost, aplikovatelnost a výklad směrnice

- (1) Pravidla obsažená ve směrnici jsou závazná pro všechny, jichž se týkají, a to i pro vedoucího katedry. Změna v osobě vedoucího nemá na pravidla uvedená v této směrnici vliv.
- (2) Změny v pravidlech lze činit jen vydáním nové směrnice, a to postupem podle čl. 22 odst. 3 a 4 opatření děkana.
- (3) Vyjde-li najevo rozpor směrnice vedoucího katedry s některým opatřením děkana, proděkana, rektora, prorektora, vnitřním předpisem JU nebo PF nebo se zákonem, použije se přednostně ustanovení, které není obsaženo ve směrnici vedoucího katedry.
- (4) Výkladem směrnice je pověřen proděkan pro studium. Je-li to vhodné či nezbytné, vyžádá si před provedením výkladu stanovisko vedoucího katedry.

Čl. 11

Zrušující ustanovení

Zrušuje se směrnice vedoucí katedry pedagogiky a psychologie č. 6/2016.

Čl. 12

Účinnost

Tato směrnice nabývá účinnosti 1. 11. 2017.

V Českých Budějovicích 31. 10. 2017

Prof. PaedDr. Iva Stuchlíková, CSc.
vedoucí katedry pedagogiky a psychologie

Příloha 1

Kritéria hodnocení bakalářské práce

Pozn.: kritéria se hodnotí na čtyřstupňových škálách, jejichž krajní polohy jsou uvedeny u každého kritéria.

Obsahová úroveň práce

- formulace cílů: *cíle jsou jasně formulovány* – *cíle nejsou korektně formulovány*
- struktura práce odpovídá cílům: *zcela odpovídá* – *neodpovídá*
- jednotlivé části práce: *jsou pro celek podstatné* – *nejsou podstatné*
- teoretická a empirická část práce jsou: *provázané* – *neprovázané*
- naplnění cílů práce: *cíle práce naplněny* – *nenaplněny*

Způsob zpracování

- zvolené metodologické řešení: *odpovídá cílům práce* – *neodpovídá cílům práce*
- adekvátní použití výzkumných metod, metodických postupů: *zcela adekvátní* – *neadekvátní*
- způsob prezentace problému/tématu: *přiměřený a jasný* – *neodpovídá typu práce, není srozumitelný*
- úroveň interpretace a diskuze k řešenému problému: *dostatečná* – *nedostatečná*
- propracovanost práce: *práce je ve všech svých částech přiměřeně propracovaná* – *některé části práce nejsou dostatečně dopracované, dokončené*

Práce se zdroji

- práce s odbornou literaturou *výborná* – *nedostatečná (neodpovídající)*
- aktuálnost použitých zdrojů: *zdroje jsou aktuální* – *zdroje nejsou aktuální*
- zahraniční zdroje: *práce obsahuje relevantní zahraniční zdroje* – *práce neobsahuje zahraniční zdroje*
- relevance a validita zdrojů: *relevantní* – *nerelevantní*
- citační norma: *zcela dodržena* – *nedodržena*

Jazyková úroveň práce:

- stylistická vyspělost: *odpovídá úrovni odborného stylu* – *neodpovídá požadované úrovni*
- gramatická úroveň: *neobsahuje gramatické chyby* – *obsahuje velké množství gramatických chyb*
- odborný jazyk: *používá výborně* – *nepoužívá*

Formální úroveň práce:

- rozsah práce: *odpovídá* – *neodpovídá stanoveným požadavkům*
- práce obsahuje požadované náležitosti: *obsahuje* – *neobsahuje*

- grafická úroveň práce: *vyhovující – nevyhovující*
- struktura a členění práce: *vyhovující – nevyhovující*